

Erkenningsnummer P 802006

België-Belgique

P.B.

3190 Boortmeerbeek

2/3954

Alpaidis 50^e Jaargang

1965/2014

Tijdschrift voor Heemkunde Folklore en Oudheidkunde

Nieuwsblad van de Hoegaardse Biergilde 'Die Edele Orde van den Moutstock'

Anno L nr. 196 3/2014

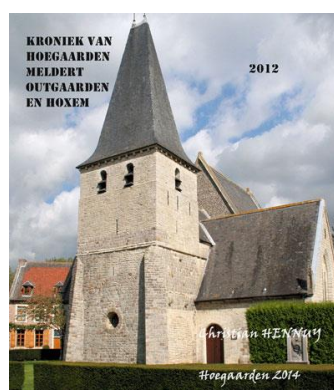
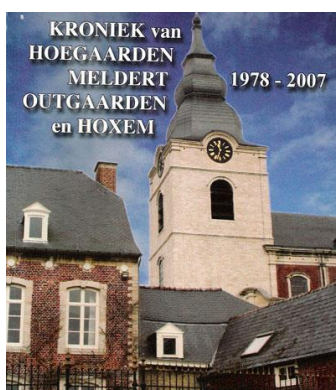
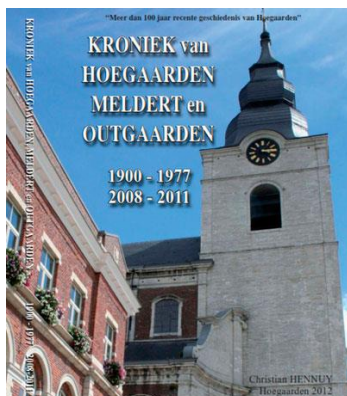
driemaandelijks september, oktober, november 2014

Afgiftekantoor 3190 Boortmeerbeek

Inhoud van Alpaidis, 50ste jaargang, (2014), nr. 196

- De materiële schade aangericht te Hoegaarden door de Duitsers op 18 en 19 augustus 1914 en de vitterij katholieken – liberalen begon al vanaf het begin van de oorlog!
- De bevrijding van Hoegaarden en Tienen op 6 en 7 September 1944 (70 jaar geleden)
- Opdat ook zij nooit worden vergeten: Voorlopige lijst van de Hoegaardse oorlogsslachtoffers van de tweede wereldoorlog (eerste deel)
- Uit de geheime geschiedenis van Hoegaarden: het kruis aan de 'spoorwegbrug' te Rommersom herinnert aan een gesneuvelde uit de tweede wereldoorlog
- Paramore-herdenking op zaterdag 29 november 2014**
- Het Hoegaardse bier en onze burens de Nederlanders; Uit Nederlandse dagbladen 1989-1994, vijf jaren LEERRIJKE geschiedenis
- De kronieken van Hoegaarden, Meldert en Outgaarden van C. Hennuy op het net en aangevuld

De 'Kronieken van Hoegaarden van C. Hennuy, staan online

Na het succes van 2008 en 2011 heeft nu in 2014, persjournalist en Hoegaardier Christian Hennuy een derde deel van zijn 'Kroniek van Hoegaarden' gepubliceerd. 'Kroniek van Hoegaarden, Meldert, Outgaarden en Hoxem 2012' (49 p.), opgevat als de vorige uitgaven, behandelt het jaar 2012 en is samen met de twee vorige boekdelen nu online gezet door de auteur en dus vrij te raadplegen.

FAMILIEVERENIGING VANDENBEMPT

STAMBOMENDAG HOEGAARDEN

Zondag 20 september 2014

In Mariadal, Klein Overlaar,

Van 10 tot 18 uur

Ben je ook op zoek naar je eigen voorouders, wie ze waren, waar ze leefden en wat ze deden? Ben je ook nieuwsgierig naar andere hedendaagse afstammelingen van je eigen voorouders? Ben je ook gefascineerd in het lokale alledaagse leven in vroegere tijden? Breng dan zeker een bezoek aan ons stamboomevenement op zaterdag 20 september 2014 te Hoegaarden in het Instituut Mariadal.

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring

Yvette Kleynen (voorzitter), Rik Cipers (ondervoorzitter)

Etienne Grooten (secretaris), Elise De Dobbeleer, Diane Nitelet, Bart Hendrix, Arthur Van Nerum, Caroline Geens, Wasily Pedjko, Bouthé Irène, Saelmaekers Erik, Maurice Dodion,

De Heemkundige Kring Hoegaarden geeft 2 tijdschriften uit.

- **Alpaidis** (verschijnt 4 x per jaar) en kost **12.5**
- **Familieschoon**, tijdschrift van de Confrérie van de V Geslachten (verschijnt 4 x per jaar) en kost **12.5 €**

Men kan zich ook abonneren voor de 2 tijdschriften samen voor 20 €

Ons rekeningnummer : **BE35 3631 3613 9237**

Onze website: www.heemkring-hoegaarden.be

Inlichtingen: Etienne Grooten, Residentie Beatrijs 169 te 3300 Tienen 016/81 72 35
e-mail: dodionm@hotmail.com

Even aandacht nog voor ons gewijzigd rekeningnummer

Voortaan: BE35 3631 3613 923

Brandstichting en moord te Hoegaarden op 18 augustus 1914 Miserie met hopen, en toch beginnen katholieken en liberalen al op mekaars vingers te kijken en te vitten

(M. Dodion en W. Pedjko)

Hoe pijnlijk de eerste wereldoorlog ook was voor de Hoegaardiërs, een aantal beleidsmensen hebben de tegenstellingen liberaal – katholiek, de ingewortelde tweespalt, ook tijdens die vier jaren niet kunnen laten rusten. Wij zullen daar uitvoerig op ingaan in ons volgend nummer en geven hier al een voorsmaakje van de vitterij. Pastoor Van Gucht liet overduidelijk zijn rancune tegen burgemeester Henri Dotremont vrije loop.

In september 1919 heeft de Hoegaardse gemeentesecretaris Henri Ausloos, de door de burgemeester en schepenen goedgekeurde antwoorden op de vragenlijst van de Tiense vrederechter, teruggestuurd. Het ging ondermeer over de schade op en rond 18 augustus 1914 aangericht door de Duitse overvallers. Wij lezen in zijn verslag wat volgt:

‘Het Duitse leger heeft opzettelijk en zonder enig militair nut volgende gebouwen in brand gestoken en verwoest:

Gebouwen eigendom van de Belgische staat: 1 spoorwegstation en 2 barreelwachtershuizen

Privé gebouwen: 10 handelspanden, winkels en opslagplaatsen

12 boerderijen en landbouwgebouwen

24 woonhuizen¹

In de meeste gevallen zijn deze gebouwen in brand gestoken nadat de goederen en voor handen zijnde voorwerpen werden gestolen!

De overgrote meerderheid van de woonsten in het centrum zijn geheel of gedeeltelijk geplunderd

Een twintigtal inwoners werden gedwongen door de 75e Duitse infanterie, om in de nacht van de 18de op de 19de augustus 1914, mee te helpen om de brug over de Gete te herstellen (op de weg Tienen - Charleroi) die door het Belgische leger was opgeblazen. Onder deze mensen o.a. Putzeys Robert, muzikant, 35 jaar en Stockmans Henri, rentenier, 70 jaar.

De meeste huizen in het centrum zijn geplunderd door de 75e en 76e Duitse infanterie

Groepen inwoners moesten vóór de Duitse troepen stappen om de wegen aan te duiden die de Belgische troepen hadden gevolgd toen ze zich terugtrokken; getuigen: Tomsin Louis en Geens Louis - Fayt Henri en Ausloos Raymond - Giroulle Hubert - Vanhulst Arthur - Stapel Constant - Dotremont Henri, burgemeester

(in de marge staat nog: D'Helft Thomas, Stockmans Arthur, Taverniers Jules, 'Serin ...' moet zijn Jadoul Leon, hebben vóór de troepen moeten lopen tot Waterloo)

Groepen inwoners hebben vóór de Duitse troepen moeten lopen om als levend schild te dienen tegen de Belgische troepen. Het resultaat hiervan is dat er 3 mannen zijn gedood, één vrouw dodelijk gekwetst en vervolgens overleden is, een man is gewond, en twee vrouwen en een kind. Zijn gedood: Moyaerts Alphonse, Poffé Edouard, Goris Jean François; gewond en overleden: Geens-Finoulst, echtg. Louis (Flore); gewond: Putzeys, echtg. Robert, Drochmans, echtg. Pierre, Cauwberghs Robert (naderhand overleden) en het kindje Berthe Geens, dochter van Louis. - getuigen: Truyens Abel, Dedecker René, Cerulus² Jean Baptiste (Outgaarden),

¹ Gemeentelijk archief Hoegaarden, Vragenlijst van de heer Vrederechter van Tienen, beantwoord en teruggestuurd op 9 september 1919

² Bedoeld wordt 'Serulus'

Putzeys Robert.

De burgemeester is in levensgevaar geweest door de fout van de Duitsers door hem te doen meegaan, vrijwillig, om samen met hem heel de toer van de gemeente en omliggende te doen.

De kerk van het centrum is ca. 1 maand gesloten geweest.'

En zo werd het verwoord door pastoor Van Gucht in het kladje van zijn verslag aan het bisdom (februari 1915)³; vooral zijn rancuneuze uitlaten ten opzichte van de burgemeester vallen op

'De Parochie Hoegaarden heeft van de D.B. (= Duitse Bezetter) veel te lijden gehad.

Bij de 1ste inval (18 augustus 1914) wierden 4 burgers gedood en 5 dodelijk gewond.

Vermoorden - branden - en plunderen scheen hun ordewoord te zijn.

45 Brandstichtingen waaronder 9 pachthoeven, 8 handel- en renteniershuizen. De overige zijn werkmanshuizen.

Onnodig te zeggen dat hier veel armoede en ellende is. In Hoegaarden zijn rond de 400 werklie, die geen voet labeurgrond hebben (= *die geen enkel stukje landbouwgrond bezitten*), en bijgevolg al hun voedsel moeten kopen; die sedert maanden zonder werk zijn (Vilvoorde, Luik-Couillet, Charleroi)⁴ en ook zonder middelen van bestaan, en die bedroefde staat van zaken verergert nog alle dagen door de schandige (= *schandalige*) handelwijze van het partijdig voedingskomiteit⁵, **waarvan niet één enkel katholiek deel maakt**. Nochtans van in 't begin van de oorlog *eër* (= *vooraleer*) er kwestie was van voedingskomiteit, hebben de katholieken den voorstel gedaan een gemengd hulpkomiteit (= *hulpcomité*) te stichten. **En onze fameuze premier (bedoeld wordt de burgemeester H. Dotremont) heeft zo brutaal geweest van twee achtbare dames (G. en O.)⁶ aan de deur te zetten met hun verbitterd toe te roepen: 'que chacun fasse son devoir'⁷, juist alsof hij een voorbeeldige burgervader was, hij die in 't begin van de oorlog zich dagenlang in zijn kelder verborg, hij die zich in d' Anderstraat (= *vorige naam voor de Valleistraat*) bij zijnen vriend *Rummeken*⁸ zich ging verbergen, hij die dagenlang afwezig was, enz.**

Die akelige staat van zaken is nog verergerd, omdat die D.B. zich niet geschaamd hebben de huizen, zelfs van de armste mensen uit te plunderen, plunderen, ja, scheen ook deel uit te maken van hun ordewoord. De schade aan Hoegaarden door de oorlog belooft rond 't half miljoen: oogst, vee en meubelen (400.000), huizen (200.000), samen 600.000.

De schade veroorzaakt door den oorlog in de gemeente Hougaerde, worden volgens de ingediende klachten der belanghebbende geschat op omtrent 400.000 franken. Die rekening omhelst alleenlijk de schade toegebracht aan oogst, velden, vee, verbrande meubels genomen of verbrijzeld.

Daar is niet inbegrepen de vernieling en afbranden der 45 huizen. Wat de schade betreft door het Belgisch leger veroorzaakt, die kan nagenoeg op 20.000 fr. gerekend worden. **Doch wat de ingediende klachten aangaat, deze zijn zeker voor het minst 1/3 overdreven.'**

³ Archief V Geslachten, onder wereldoorlog 1; we veranderen alleen daar waar het strikt noodzakelijk is iets aan zijn bloemrijk taalgebruik

⁴ De fabrieken van Vilvoorde, de zware industrie en de mijnen te Luik-Couillet en Charleroi; daarbij waren er te Hoegaarden ook nog eens rond de 400 steenbakkers, werklui die in de winter thuis (en werkloos) waren

⁵ Het Hoegaardse 'Hulp en Voedingscomité' was uitsluitend samengesteld uit vertegenwoordigers van de liberale meerderheid; dit was in tegenspraak met de nationale bekommernis om die plaatselijke comités samen te stellen uit vertegenwoordigers van alle partijen

⁶ Initialen van tot nu onbekende Hoegaardse dames

⁷ 'Dat ieder maar voor zijn eigen deur veegt'

⁸ Bijnaam voor een tot nu onbekende persoon

De officiële lijst van de brandhaarden en verwoestingen aangericht op 18 augustus door de Duitse troepen geeft ons wat volgt:

Altenaken	1	Winkel Caroyer
	2	Boerderij Collaert Clement
	3	Molen Geens Theodore, de molen van Bullekom
	4	Dubbel woonhuis van de N.V. Sucrierie du Grand-Pont
	5	Stationsgebouw
Stationstraat	6	Restaurant - winkel Putzeys- Smeyers, wed. César
	7	Woonhuis van de bareelwachter van de overweg
	8	Woonhuis van Gilis Achille, nr. 23
	9	Twee huizen van Dodion Jules, nrs. 18 en 19 (waarvan 1 handelshuis)
	10	Twee huizen van Dotremont Constant, nrs. 16 en 17
	11	Drie huizen van Stockmans Alphonse, nrs. 10.11.en 12
	12	Woonhuis van Vandermolen-Goossens, nr. 9
	13	Woonhuis van Depus Charles, nr. 4
	14	Boerderij van Gilis Blandine, nr.
	15	Schuur van Finoulst Emile, nr. 6 (Hoeve Flemalia)
	16	Boerderij van Collaert Amedée, nr. 1 (Zwaluwenhoeve)
	17	Schuur van Vanongelezen Jean
Nieuwstraat	18	Schuur van Geens Louis
	19	Woonhuis van Troost Louis, nr. 33
	20	Schuur van Decoster Henri
	21	Woonhuis Gilis Alphonse, nr. 32
	22	Woonhuis Vervoux Arthur, nr. 31
Vroente	23	Winkel van Moonen Théophile, nr. 39
	24	Woonhuis van Gilis Prosper, nr. 4
	25	Woonhuis van Uyttebroek Norbert, nr. 13
	26	Woonhuis van Peeters, wed. Jean, nr. 16
	27	Woonhuis van Stockmans J.B., nr. 17
	28	Woonhuis van Lebegge Henri, nr. 27
	29	Woonhuis van Celis Théophile, nr. 32
Grand-Pont	30	Woonhuis van vandeplas, wed., nr. 2
	31	Woonhuis van Logist J.B., nr. 7
	32	Woonhuis van Nicolaes Ch., nr. 8
	33	Woonhuis van Vangeysegom Alexis, nr. 9
	34	Stal van Boets Louis, nr. 10
	35	Woonhuis van Vanderwaeren Jacques, nr. 11
	36	Woonhuis van Vangrambezen Auguste, nr. 12
Rommersom	37	Schuur van Vandenbussche Jacques
	38	Schuur van weduwe Depus
	39	Woonhuis Vandenbempt Alphonse
Gasthuisstr	40	Handelshuis Vandermolen Alexander, nr. 9
	41	Boerderij Collaert Théophile, nr. 10
Stoopkensstr	42	Woonhuis Vandiest Pierre, nr. 21
	43	Winkel Vandenbempt J.B., nr. 22

(wordt vervolgd)

De bevrijding van Hoegaarden en Tienen⁹ Op 6 en 7 September 1944 (70 jaar geleden)

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

De spooroverweg te Hoegaarden kant Stationsstraat op 6 september 1944
De eerste bevrijders wordt de rug toegekeerd om in de lens van de gelegenhedsfotograaf
(wie?) te kijken;

Alleszins blijde bevolking: de jeugd al bij de soldaten en het voertuig, de vrouwen onverdeeld
lachend en bij de mannen blijheid en hier en daar gereserveerdheid.¹⁰

Maandag 28 oogst

Van nu af aan spreekt men reeds van de Engelsen en de Amerikanen die de grenzen van België naderen.¹¹

⁹ Alpaidis, XX (1984), nr. 3, De tekst is niet ondertekend; hij is van de hand van Hubert Van Nerum (*Tienen 20.08.1923-Evere 12.03 1994*), de emotionele uitlaten over de wegtrekkende Duitse troepen en de niet bij naam genoemde 'heldendaden' van de Weerstand hebben wij maar gedeeltelijk overgenomen in dit chronologisch relaas van de eerste septemberdagen van 1944; waar we weerstandsacties overnemen, hebben we ze in cursief geplaatst.

¹⁰ Rechtsboven op de foto het huisje van de bareelwachter, die bij doortocht van de trein de overweg manueel dicht draaide.

¹¹ AAM, Fonds kardinaal Van Roey, Tweede wereldoorlog, parochieverslagen; de teksten uit het verslag van Tienen zijn in het vet geplaatst

Zaterdag 2 september 1944

Het regende, een vloed van uit Frankrijk afgezakte Duitse vracht- en personenwagens, karren en fietsen, trokken af door Tienen, in de richting van Diest en St.-Truiden.
't Volk sliep niet meer, want de geallieerden hadden bij Doornik de Belgische grens bereikt.

Zondag 3 september 1944

Van gister reeds onrust in de stad. Soms is er gedonder van geschut. Er is iets op hand.

In de nacht hadden de Duitsers de stad verlaten en slechts een 400-tal soldaten in achterhoede geplaatst. De hakenkruisvlaggen waren verdwenen en aan de legerplaatsen waren barricades opgericht.

Het 30ste Britse korps had Bergen en Aalst bevrijd en was tot Brussel doorgedrongen, met op kop Belgische eenheden van de brigade Piron.

Het vliegveld van Beauvechain was ondermijnd en kon elk ogenblik worden opgeblazen, maar de stootploegen van de Weerstand konden dit verhinderen.

Maandag 4 september 1944

Zelfde stemming. Ongeval en granaat in het Café Simons Nieuwstraat

De Britse garde had de poorten van Leuven bereikt en Ath en Givet waren al bevrijd. Te Leuven was de weerstand in hevig gevecht gewikkeld om de Dijlebrug te vrijwaren waarlangs de oprukkende troepen vanuit Tervuren de stad wilden binnenkomen.

Het oorlogsgeweld naderde Tienen en Hoegaarden.

In de nacht stelde von Manteufel een 80-tal pantsers in halve cirkel op ten westen van de stad, van Vissenaken over Kuntich tot Oorbeek. Ze behoorden tot de 5de Pantzer Armee. Hij wilde de opmars uit Leuven stuiten en zich rond Tienen vastklampen om de Duitse aftocht te dekken. Een veldslag tussen tankeenheden viel te vrezen en kon de vernietiging van de stad betekenen. Te Hoegaarden zijn er 55 soldaten, die in de gemeenteschool een lanceer installatie in de lucht willen laten vliegen. Enkele inwoners en 'het Verzet' krijgen het gedaan dat de installatie naar de 'konijnenpijp' wordt gevoerd, waar het boeltje dan wordt vernietigd.

Rond die tijd bestookt een vliegtuig van de 9th USAF, dat het oprukkend Amerikaanse leger ondersteund, te Zétrud-Lumay een aftrekkende kolom Duitsers met karren en paarden. De dode dieren blijven op de weg liggen en een aantal mensen snijden zich een stuk vers paardenvlees. Een paar Hoegaardiers, Gustaaf Taverniers en Ferdinand Vandermolen, lopen te Elst toevallig op een burger, in wie zij een Duitse overste van Beauvechain herkennen, waar zij gewerkt hebben; zij nemen zijn revolver en brieven tas af en geen hem een pak slaag. Geen van deze twee Hoegaardiers behoorde nochtans tot een Verzetsbeweging. Hun handeling zulle ze met hun leven bekopen. De Duitse militair loopt naar de suikerfabriek, waar nog Duitsers zijn en men gaat onmiddellijk op zoek naar de twee aanranders. Zij worden gevangen genomen, naar de fabriek gebracht en op de koer terechtgesteld!

**De andere oorlogsslachtoffers van de tweede wereldoorlog en die van Meldert en Outgaarden behandelen we in ons volgend nummer
Tijd, plaatsgebrek en onze beperkte financiële middelen nopen ons hiertoe**

AKTE VAN OVERLIJDEN, N° 63.

Ten jare duizend negenhonderd vier en veertig, den zevendem September
om negen ure voor middag, zijn vóór Ons André Hellich, afge-
vaardigde schepers, Ambtenaar van den Burger-
lijken Stand der Gemeente **Hoegaarden**, Arrondissement Leuven, Provincie Brabant, verschenen
Leon Rockelberg
oud zeven en dertig jaren, beroep beenhouwer, wonende te Hoegaarden
gebuur van den overledene, en Emile Panes
oud vijftig jaren, beroep bediende, wonende
te Hoegaarden geen verwant van den overledene, dewelke ons verklaard hebben dat
te Hoegaarden den zesden September duizend negen honderd
vier en veertig rond negentien ure overleden is: Julien
Joseph Fernand Vandermolen geboren te Zétrud-Lumay
den zesden juli duizend negen honderd zeventien zoon
van Théophile Vandermolen en van Flore Coenen, echtge-
noot van Rosa Olemans, monteerder, wonende te
Hoegaarden.
Na voorlezing dezer akte hebben de verschijners met ons getekend.

Rockelberg Léon J. Panes ca. Hellich

op verzoek van de Heer Minister van Landsver-
dediging in data van zestien november duizend negen hon-
derd dertien en vijftig, en ingevolge de artikels een en drie van
de wet van veertig en twintig juli duizend negen honderd
acht en veertig, hebben wij de volgende handtekening
aangebracht "Blijef voor België" op de rand van de over-
lijdensakte nummer drie en veertig van het jaar duizend
negenhonderd vier en veertig, van de gemeinde van dermo-
der, Julien. Joseph. Fernand. Hoegaarden, de acht en twintig
september, 1944.

(Registers Burgerlijke Stand Hoegaarden, Overlijdens, 1944)

Te Hoegaarden den zesden september duizend negen honderd vier en veertig rond negentien ure overleden is: Julien Joseph Fernand Vandermolen geboren te Zétrud-Lumay den zesden juli duizend negenhonderd zeventien zoon van Théophile Vandermolen en van Flore Coenen, echtgenoot van Rosa Olemans, monteerder, wonende te Hoegaarden

AKTE VAN OVERLIJDEN, N° 64.

Ten jare duizend negenhonderd vier en veertig, den zevendem September
om negen ure voor middag, zijn vóór Ons André Hellich, afge-
vaardigde schepers, Ambtenaar van den Burger-
lijken Stand der Gemeente **Hoegaarden**, Arrondissement Leuven, Provincie Brabant, verschenen
Leon Rockelberg
oud zeven en dertig jaren, beroep beenhouwer, wonende te Hoegaarden
gebuur van den overledene, en Emile Panes
oud vijftig jaren, beroep bediende, wonende
te Hoegaarden geen verwant van den overledene, dewelke ons verklaard hebben dat
te Hoegaarden den zesden September duizend negen honderd
vier en veertig rond negentien ure overleden is: Gustaaf
Taverniers geboren te Kumtich den zevenden juni duizend
negen honderd en twaalf zoon van Louis Vital Taverniers en
van Clementia Bogaerts, echtgenoot van Emerence Sevenants,
dagloner, wonende te Hoegaarden.
Na voorlezing dezer akte hebben de verschijners met ons getekend.

Rockelberg Léon J. Panes ca. Hellich

(Registers Burgerlijke Stand Hoegaarden, Overlijdens, 1944)

‘... den zesden september... rond negentien ure...: Gustaaf Taverniers geboren te Kumtich den zevenden juni duizend negen honderd en twaalf, zoon van Louis Vital Taverniers en van Clementia Bogaerts, echtgenoot van Emerence Sevenants, dagloner, wonende te Hoegaarden’

Dinsdag 5 september 1944

De afgelopen nacht is beroerd geweest. Vanaf de lijn Torsinplaats, Lombaardstraat, Capucijnenplaats, Kapelstraat naar het zuiden der stad heeft men van 11u tot 1u30 vele troepenpassage gehoord met mitraillegeschut (sic). Vele huizen beschadigd en ruiten verbrijzeld. De onrust is groot. Duitse soldaat is geschoten bij het atheneum dat in de lucht geblazen wordt door de Duitsers. Twee withemden sneuvelen. Diefstallen door Duitsers gepleegd.

De Engelsen zijn tot Antwerpen genaderd en de Amerikanen hebben Charleroi en Namen van de laatste vijand bevrijd.

‘Een meisje met gipsverband, trok door de Duitse stellingen en droeg een geheime boodschap naar de geallieerden bij Leuven. Tussen Linden en Pellenberg kwam zij in contact met de Intelligence Officier van de Britse tankdivisie en stelde hem op de hoogte van het Duitse plan. Ondertussen was vanuit Hoegaarden een man vertrokken in de richting van Waver om de Amerikanen van het 19de Korps in te lichten, wijl een persoon uit Tienen zich naar von Manteufel begaf, hem smekend de stad te redden, de kinderen en vrouwen van een gewisse dood te sparen, maar de Duitser greep naar zijn wapen en dreigde hem te doden.’¹²

Te Hoegaarden heeft het GL Jean Sterckx samen met 2 helpers uitgestuurd om voeling te nemen met het 2nd Armoured Division en hen tot gids te dienen. Vanaf het kruispunt Melin-Lathuy op de baan Jodoigne-Beauvechain, moesten zij de troepen langs Melin, Gobertange, St.-Remy-Geest en Mont à Lumay naar Hoegaarden leiden, gezien de Getebruggen bij Jodoigne waren opgeblazen. Hij leidt de Amerikanen tot Lumay. Daar zijn ook al verscheidene Hoegaardiers om de bevrijders al te zien, alhoewel er nog 6 pantsers zijn in het dorp. Sterckx verwittigd de Amerikanen ervan dat ook de Getebrug te Hoegaarden is ondermijnd.

Een jeep van het 82nd Armoured Recn Battalion kwam vanuit Mont à Lumay, ten Westen van Hoegaarden, verkenningen uitvoeren tot Hauthem, maar werd door de Duitsers in brand geschoten. De inzittenden kunnen zich redden en worden door Georges Sweerts en Marcel Delmel terug in de goede richting gewezen.

Gesteund door een drietal Amerikanen wordt getracht de ondermijnde Grote Brug over de Gete te redden. De ontstekers bevinden zich in de boomgaard achter de haag van het goed van notaris Heuninckx (Villa des Roses). Bij de hoeve Vandermolen (11.000 Maagden) aan de Konijnenpijp opent een pantser het vuur, de ‘ontmijners’ kunnen ontkomen, maar de brug vliegt in de lucht.

De Duitsers verlaten Hoegaarden nu en er wordt door verzetsmensen en andere hulp een noodbrug aangelegd met materiaal uit de suikerfabriek.

Woensdag 6 september 1944, Hoegaarden bevrijd!

Redelijk kalme nacht. Het volk is vol verwachtingen.

Op 6 september wacht het volk aan het station van Hoegaarden op de eerste Amerikaanse tanks

Hoegaarden is bevrijd, nu nog Tienen:

¹² Deze paragraaf is in cursief gezet volgens het opzet uitgelegd in de vorige voetnoot

Het 19de USA Legerkorps had vanuit Waver voorposten uitgestuurd die tot Beauvechain doordrongen, waar het vliegveld ongedeerd werd ingenomen.

In de namiddag van diezelfde dag rukten voerspitsen tot Oorbeek en, Jodoigne en drongen zelfs door tot aan Hoegaarden en hadden Opheylysssem bevrijd. Ten Noorden van Tienen waren Britse verkenneren tot aan de Velpe geraakt.

Maar tot een open aanval op Tienen kwam het niet. Ingelicht over het Duitse plan hadden de geallieerden hun strategie gewijzigd en besloten Tienen langs Noord en Zuid te overvleugelen. 48 Pantseren trachten naar St.-Joris-Winge door te breken, om de Garde aan te vallen, doch een geheim agent van Clarence vrijdelde tijdig hun opzet door de Britten te verwittigen, waardoor von Manteufel verplicht was zijn Pantseren terug te trekken en tot de aftocht te besluiten langs de enige ongebeven baan naar St.-Truiden.

‘Ondertussen was ook de gewapende Weerstand in actie getreden en verloor zijn eerste slachtoffer. Zij vielen het garnizoen aan en namen 37 krijgsgevangenen.’

De avond viel en Tienen was nog steeds niet bevrijd.

‘Een agent van ‘Athos’ nam in de nacht contact op met de Amerikanen te Hoegaarden en lichtten hun in dat von Manteufel bezig was zijn pantseren terug te trekken en stelde hen op de hoogte van de kracht van de vijand, nog 250 manschappen en een vijftiental pantserwagens.’

Donderdag 7 september 1944, Tienen bevrijd!

Redelijk kalme nacht. Geen Duitsers meer te bespeuren. Rond 10u15 voormiddag volksgejuich. Amerikanen doen hun intrede, de beiaard speelt, vlaggen aan alle huizen en op de toren. ’t Is feest. Zwarthemden worden opgeleid. Er is een raad die op het stadhuis zetelt om te oordelen die met de Duits handelden en zwartgezind waren. Van dat soort zijn er velen op de vlucht. Heel de dag gejuich.

Tienen was nu langs alle kanten omsingeld. In de nacht hadden de Duitsers de stad verlaten en vluchtten naar St.-Truiden, maar vanuit Landen en Geetbets dreigden vooruitgeschoven eenheden hun aftocht te belemmeren.

In de vroege ochtend maakten de geallieerden zich klaar om vanuit vier richtingen tegelijk Oorbeek, Hoegaarden, Opheylysssem en Vissenaken, de stad binnen te trekken.

Het Duitse plan was mislukt en Tienen en omliggende van een gewisse ondergang gered.

‘De Weerstand had de stad van de laatste Duitser gezuiverd, 6 gedood, 17 gekwetst en 64 gevangen genomen. In hun eigen rangen vielen 6 slachtoffers te betreuren en waren er een tiental gekwetsten.’

Ondertussen waren de Britten langs het Noorden en de Amerikanen langs het Zuiden tot in het zicht van St.-Truiden genaderd, terwijl Tienen, dat door de Weerstand was bezet, op de komst van de geallieerden wachtte.

10.00 uur, een verkenningsvliegtuig vliegt over de stad; de bevolking stroomt samen, de bevrijders tegemoet;

10.10 uur, de eerste tanks rollen aan, geleid door gidsen van het verzet; uitbundig van vreugde worden de bevrijders onthaald en hun gevechtswagens met bloemen bedekt.

De mensen geven na vier jaar van onderdrukking, angst en ontbering uitbundig uiting aan hun vreugde. Overal worden de vlaggen uitgehangen en op de beiaard weerklinkt het vaderlands lied. Op de kerktoeren hangt nu ook de driekleur.

‘Het was net alsof uit de blik van die bestofte wezens der soldaten, een balsem vloeide in het hart van het volk. Het was de balsem van de herwonnen vrijheid.’¹³

De Duitsers waren weg, Tienen en de omliggende dorpen waren ontzet. Het 19de Korps van het 1ste Leger van Hodges, behorend tot de 12de USA Legerkorps onder het bevel van generaal Bradley, had de stad bevrijd.

Diezelfde dag werden ook Diest, St.-Truiden en Hoei ingenomen en rukten de geallieerden verder op naar Hasselt en Luik.

Vrijdag 8 september

's Nachts feestviering en gaat nu voort. Oud stadsbestuur terug aan 't bewind. Om 3 uur namiddag feeststoet met muziek.

Zaterdag 9 september

Men hangt affiches uit voor orde en rust. Men leidt nog gevangenen op. Er komen reeds nieuwe dagbladen.

Maandag 11 september

Slierten vliegeniers trekken over de stad naar richting Duitsland. Om 10 uur begrafenis van luitenant Smets gevallen bij vernieling van het atheneum.

¹³ Deze literaire ontboezeming van Hubert Van Nerum hebben wij ook in cursief geplaatst; ze komt merkwaardig overeen met wat dokter Willem Loosen (Hoegaarden, 1937) opmerkte bij de bevrijding van Hoegaarden: 'Ik heb nooit te Hoegaarden zo'n volksvreugde meegemaakt, zo'n contenten mensen, als op de dag dat Hoegaarden is bevrijd.'

Woensdag 19 september

Opleiding van verraders gaat voort, de gevangenen zitten in afwachting opgesloten in de kazerne. Om 8u30 hevige ontploffing naar de kant van Wulmersom. Men zegt 'een vlieger gevallen'(?)

Vrijdag 15 september

Om 10u begrafenis Gelpkens, gevallen bij vernieling van het atheneum.

Zondag 17 september

Men verzet het uur met nog een uur achteruit.

Donderdag 21 september

Ontploffing gehoord rond 3u 's nachts; volk opgeschrikt. Tuchtraad zetelt voor 't stadhuis.

Maandag 16 oktober

Men beweert dat Duitsland vliegende bommen zendt V1 over België.

Vrijdag 20 oktober

Men beweert een vliegenbom (sic) gezien te hebben die over Tienen voortbromde naar 't Leuvense.

Zaterdag 28 oktober

Ik heb deze nacht rond 4 uur een vliegende bom persoonlijk zien schuiven over Tienen. Afweergeschut staat rond Tienen opgesteld.

Woensdag 8 november

't Volk heeft schrik van de vliegende bommen en velen stappen terug in hunne kelders.

Zaterdag 11 november

Met luister gevierd. Feestzitting met stoet, enz.

Ter herdenking van de wapenstilstand van 11 november 1918 is er ook te Hoegaarden op deze zaterdag 11 november 1944 een grote stoet

1945

Januari 30

Het volk is enigszins ontgoocheld. Ze hadden van de bevrijding meer verwacht. De ravitaillering ... niets. Wij lijden onder de zwarte markt: 10 frank voor een ei, 450 fr. Voor een kilo boter, enz. Streng winter met veel sneeuw en geen kolen genoeg. Onze bevrijders hadden met Kerstmis de doorbraak in de Ardennen. Een hoop volk bood zich in manifestatie op het stadhuis aan met een opschrift 'Waar blijven de kolen!' De tijd is bitter, de toestand nijpend, men snakt op verbetering.

Opdat ook zij nooit worden vergeten: Voorlopige lijst van de Hoegaardse oorlogsslachtoffers van de tweede wereldoorlog (eerste deel)

(M. Dodion en W. Pedjko)

Ook het leed meegebracht door de tweede wereldoorlog heeft onze mensen diep getekend. Daarbij komt dat heel wat Hoegaardiërs de twee wereldoorlogen hebben moeten zien door te komen. Daarom vinden wij het gepast om samen met de grootse herdenking van 1914-1918, ook aandacht te besteden aan hen die omgekomen zijn in de wereldbrand van 1940-1944/45

Over de meeste van deze oorlogsslachtoffers kregen wij graag nog zoveel als mogelijk uitleg en documentatie, getuigenissen van familieleden, kennissen en dorpsgenoten; nu kan het nog, maar binnen afzienbare tijd is dat niet meer mogelijk, want 1944 ligt al 70 jaren achter ons!

De gegevens waarover wij beschikken zijn viervoudig en geven we op de volgende pagina's

- 1 De slachtoffers die de vermelding kregen: 'Stierf voor België'
- 2 De lijst van diegenen die in de kerk zijn herdacht op 11.11.1945
- 3 De fotocollage op karton, zonder datum, uit het archief van de V Geslachten
- 4 De overlijdens opgetekend in het gemeentelijk register

Kregen de vermelding 'Stierf voor België', bijgeschreven in het Register Overlijdens van de Burgerlijke stand van Hoegaarden

- 1 Bosman Isidore
- 2 Busschots Maurice
- 3 Kestermans Henri
- 4 Peeters Henri
- 5 Schoensetters Oscar
- 6 Stockmans Michel
- 7 Smets Urbain
- 8 Vandermolen J.J.Ferdinand
- 9 Vanderstukken Vic

Waarom de anderen niet ?

Herdenking van 11 november 1945 in de S.-Gorgoniuskerk te Hoegaarden

Over het ganse land werd ook zoals elk jaar 11 november 1945 gevierd als herdenkingsdag, dag van hulde en nationale dankbaarheid aan de gedachtenis van slachtoffers van de oorlog. Zondag 11 november om 10.30 uur werd ook te Hoegaarden een plechtige dienst opgedragen, speciaal voor en met de vermelding van de slachtoffers van de tweede wereldoorlog

Volgende mededeling plaatste pastoor Heuysdens in het parochieblad:

Namen van de parochianen, gevallen voor het vaderland of gestorven ten gevolge van den oorlog, aan wie we 'n vroom aandenken zullen wijden:

Maurice Merckx, gesneuveld 12 mei 1940 te Villers-les-Peupliers

Maurice Busschots, overleden te Kortrijk 28.05.1940

Jos. Truyens, gebombardeerd te Tienen, 10 mei 1940

Charles Vangrambesen, gestorven op de vlucht Frankrijk 1940

Albert Peeters, gestorven in Frankrijk 1940

Marcel Mans, gestorven 24.01.1941

Michel Stockmans, gefusilleerd 19.05.1944

Philibert Depus, gefusilleerd 19.05.1944

Gust. Taverniers, gefusilleerd 06.09.1944

Fer. Vandermolen, gefusilleert 06.09.1944

Alf. Bonjean, overleden 01.05.1945

Aan die lijst voegen we de namen toe van hen wier overlijden ons nog niet officieel werd bevestigd, of die nog altijd afwezig blijven.

Bosman Isidore, Kestermans Henri, Peeters Henri, Vanderstukken Victor, Vaes Florimond, Schoensetters Oscar, Troost Emile, Casseau Alfons en Maes Joseph

De Heer schenke hun de eeuwige rust of brenge hen spoedig weer bij hen die met ongeduld hun komst verbeiden. Hun aandenken blijve in ere!

Gesneuveld: Merckx Maurice (+ Villers-le-Peuplier 12.05.1940)

Overleden: Busschots Maurice (+ Lendeled 28.05.1940)

Bonjean Alfred (+ Hoeg. 01.05.1945)

Mans Marcel (+ Leuven 24.01.1941)

Peeters Albert (+ Alès (Gard)/Frankrijk 29.06.1940)

Gebombardeerd : Truyens Jos. (+ Tienen 10.05.1940)

Overleden op vlucht: Vangrambesen Charles (+ Mericourt/Frankrijk 17.06.1940)

Gefusilleerd Depus Philibert (19.05.1944), **wanneer bevestigd ?**

Stockmans Michel (+ Breendonk 19.05.1944)

Taverniers Gustaaf (+ Hoeg. 06.09.1944)

Vandermolen Ferdinand (+ Hoeg.06.09.1944)

Nog afwezig of overlijden nog niet officieel:

Bosman Isidore (+ Belsen 21.04.1945), **1946 bevestigd**

Casseau Alfons, **verhuist in 1937 naar Tienen, wanneer overleden?**

Kestermans Henri (+ Orcho eind februari 1945), **1947 bevestigd**

Maes Joseph **niet in registers Hoegaarden (overlijden/bevolking)**

Peeters Henri (+ Ellrich/Duitsland 27.12.1944), **1946 bevestigd**

Schoensetters Oscar (+ Ellrich 05.02.1945), **1946 bevestigd**

Troost Emile, **verhuist naar Kumtich op 16.02.1944**

Vaes Florimond (+ Ellrich 05.10.1944), **1946 bevestigd**

Vanderstukken Victor (+ Weimar 09.02.1945) **1946 bevestigd**

Totaal 20 namen van slachtoffers, waarvan een aantal op dat moment nog onzeker, of waarvan het overlijden alleszins nog niet officieel was bevestigd op 11 november 1945.

De Hoegaardse slachtoffers van de tweede wereldoorlog

Herdacht op een fotocollage

(karton en foto's, zonder jaartal, Archief V Geslachten Hoegaarden)

- 1 Bonjean Alfred
- 2 Bosman Isidore
- 3 Busschots Maurice
- 4 Depus Philibert
- 5 Kestermans

- 7 Merckx Maurice
- 10 Smets Urbain
- 12 Vaes Florimond
- 11 Troost Emile
- 13 Vangrambesen Charles

- 8 Schoensetters Oscar
- 9 Stockmans Michel
- 6 Mans Marcel

Overleden ten gevolge van de oorlog en herdacht te Hoegaarden (1ste reeks): Wat de burgerlijke Stand ons leert.

1.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1945, nr. 28

Bonjean Alphonse (Hoeg. 03.07.1918-01.05.1945), rond 8 uur 's morgens, soldaat beroepsvrijwilliger, gehuisvest te Brussel, Longchamplaan 159, verblijvend te Hoegaarden, Klein Overlaar 8, ongehuwd, zoon van Bonjean Isidore, briefdrager, en Stockmans Marie Marthe

Ouders, broer en zus

Isidore Bonjean (Hoeg. 14.12.1884-20.01.1966), briefdrager

X Marthe Stockmans (Hoeg. 31.07.1885-06.05.1969)

1. Virginie Bonjean (Hoeg.1907-1984), x Boni Peeters (Hoeg.1900-1992)

Jozef (Jos) Peeters (+ 1988)

Clement Peeters (Hoeg. 22.10.1931)

Charles Peeters (+),

Mariette Peeters (Hoeg. 17.10.1944)

2. Charles Bonjean (+) x Palmyre VERMEULEN (+)

Maria Bonjean,

Alfons Bonjean,

Johnny Bonjean,

3. Alfons Bonjean (Hoeg. 3 juli 1918-01.05.1945)

oorlogsverminkte (was een been kwijt), ongehuwd

2.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1945, nr. 26 bis, 1946, nr. 42

(uitspraak rechtbank eerste aanleg Leuven, te Hoegaarden ingeschreven in het Overlijdensregister op 19.07.1946)

Bosman Isidore (Landen 12.01.1912-Belsen/Duitsland 21.04.1945), dagloner, zoon van Bosman Georges (Attenhoven 03.04.1887), timmerman en herbergier, Doelstraat 34 en De Brier Maria Cordelie (+ Leuven 10.02.1912); vader Georges hertrouwt te Jodoigne 01.07.1916 Willemas Marie Jeannette (Hoeg. 30.04.1893), dochter van Jean Baptiste en Koekelberg Marie Virginie

Bosman Isidore is echtgenoot van Bottu Bertha Maria Armandina (Roosbeek 08.06.1908) en gehuwd te Roosbeek op 04.06.1938, wonend Pastorijstraat 4

Hun twee kinderen zijn:

Bosman Marie Josée Jeanne (Leuven 04.09.1939)

Bosman Emile Jean Roger (Tienen 29.09.1942)

Isidore heeft één broer: Bosman Jean Joseph Alexis (Jodoigne 16.04.1915) x Enines 11.09.1945 Fontaine Marcelle; zij hebben zeker één dochter: Claudine (Tienen 17.06.1946)

Op verzoek van de minister van Landsverdediging in data van 24.05.1951 en, ingevolge de wet van 28.07.1948 hebben wij de volgende kantlijn aangebracht '**Stierf voor België** (01.06.1951, A. Hettich)

3.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1940, nr. 47

(overlijdensakte stad Kortrijk, opgesteld op 13 augustus in bijzijn van de vader (55 jaar) en van familielid Lermينياux Edouard, 45 j., schoolhoofd wonend te Anderlecht; te Hoegaarden ingeschreven op 12 september 1940) en overlijdensakte 1943, nr. 60 (vonnis rechtbank eerste aanleg Kortrijk, ontvangen langs gemeentebestuur Lendeledede/West-Vlaanderen), ingeschreven 26 november 1943 te Hoegaarden en in marge van de akte van 1940 correctie aangebracht door

Celis Jules, ambtenaar van de Burgerlijke Stand

Busschots Théophile Maurice (Tienen 10.06.1914-Lendeledede 27/28.05.1940), onderwijzer, enig kind en ongehuwde zoon van Busschots Charles François (Tienen 09.04.1885), paswerker x Tienen 24.12.1910 Vandenberg Pauline (Tienen 09.10.1880-Hoeg. 04.02.1932), wonend te Hoegaarden, Nieuwstraat 45,

xx Schaarbeek 29.02.1936 Tollet Clemence (Hoeg. 29.03.1903), dochter van Tollet Frans en Mertens Cecile, gescheiden van Hardiquet Louis Jules Julien

zou overleden zijn te Kortrijk op 25 mei 1940; dat echter blijkt uit verklaringen van zijn makkers en oversten dat hij den 26ste mei 1940 tussen Rumbeke en Kachtem door een obusscherf heel ernstig gekwetst werd en overgebracht werd, nadat hij door de Duitsers krijgsgevangen werd genomen naar een 'Feldlazarett' dat moet gelegen geweest zijn te Lendeledede, en dat hij overleden is de 27ste of de 28ste mei 1940 te Lendeledede en dus niet op 25 mei te Kortrijk.

Op verzoek van Minister van Landsverdediging in data van 20.06.1951 en ingevolge de artikles 1 en 3 van de wet van 28 juli 1948 hebben wij de volgende kanttekening aangebracht: '**Stierf voor België**' (21.06.1951, A. Hettich)

4. Waar overleden en in welke omstandigheden?

4.Casseau Alphonse (Hoeg. 09.03.1916), bakkersgast, x Tienen 25.09.1937 Wilmaerts Marie Sidonie (en verhuist naar Tienen, Driemolenstraat)

zoon van Casseau Josué (Zétrud-Lumay 05.11.1880), suikerfabriekarbeider x Hoeg. 25.02.1907 Bullens Marie Colette (Hoeg. 13.04.1886-20.04.1947)

broer: Casseau Oscar Joseph (Zétrud-Lumay 05.07.1907), suikerfabriek arbeider

zus: Casseau Berthe Thérèse (Hoeg. 18.03.1910) x Hoeg. 04.10.1939 Guelluy Cesar Corneille (Hoeg. 01.11.1905), blikslager

Casseau Marie (Hoeg. 22.03.1920-27.06.1920)

5. In welke omstandigheden is Philibert Depus overleden?

5.Depus Philibert (Hoeg. 19.08.1907), rijkswachter (02.06.1930, Elsene), zoon van Depus Joseph André (Racour 14.09.1874), landbouwer x Hoeg. 15.09.1901 Vandenbempt Cecile (Hoeg. 30.10.1873);

Depus Philibert heeft een zus: Depus Melanie (Hoeg. 09.12.1901) x Hoeg. 03.04.1926 Uyttebroeck Oscar

6.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1945, nr. 15 bis, 1947, nr. 11 (uitspraak rechtbank eerste aanleg Leuven, ingeschreven te Hoegaarden in het register van de Overlijdens op 02.03.1947)

Kestermans Henri César (Hoeg. 15.06.1920-Orcho/Duitsland eind februari 1945), schoenmaker, zoon van Kestermans Arthur en Suet

Marie Anatolie; echtgenoot van Vanroelen Jeanne Marie en wonend pastorijsstraat 17.

Op verzoek van de Minister van Wederopbouw in data van 09.04.1952 en ingevolge artikel 2 van de wet van 28.07.1948 hebben wij de volgende kanttekening aangebracht: '**Stierf voor België**' (17.04.1952, A. Hettich)

Kestermans Arthur (Hoeg. 22.04.1889), werkman suikerfabriek, zoon van Jean Constant en

Maes M. C. Clemence

x Hoeg. 22.02.1913 Suet Marie Anatolie (Hoeg. 06.11.1889)

Hun kinderen:

-Kestermans Emelie (Hoeg. 22.10.1913) x Hoeg. 10.05.1936 Goffin Raymond (Hoeg. 28.06.1913), zoon van Goffin Hubert en Bullens M.T.

- Kestermans Mathilde (Hoeg. 07.11.1915) x Hoeg. 24.04.1943 Hermans Jozef Alexander

-Kestermans Leon (Hoeg. 27.07.1917) x Willebringen 28.08.1943 Serré Louise Martha

-Kestermans Henri César (Hoeg. 15.06.1920-Orcho/Duitsland eind feb. 1945), schoenmakersgast x Tienen 10.04.1941 Vanroelen Jeanne (Tienen 18.02.1917)

Kestermans Arthur Auguste (Tienen 11.10.1941)

Kestermans Marie Rose (Tienen 19.04.1944)

- Kestermans Hortense Rosalie (Hoeg. 10.05.1922)

,

7.Maes Joseph ?????

8.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1941, nr. 9, (afschrift van gemeentebestuur van Leuven, op 20.02.1941, om 5 uur namiddag ingeschreven :

Mans Marcel (Drieslinter 10.06.1918-Leuven 24.01.1941), overleden om 16 uur, in ziekenhuis, onderwijzer, ongehuwd, wonend Koningin Astridlaan 28, zoon van Mans Carolus, dagloner en Gijssens Antoinette, wonend te Hoegaarden;

Mans Carolus (Neerlinter 01.03.1892), mijnwerker, dagloner,

x 19.09.1922 Gijssens Antoinette (Neerlinter 02.04.1893)

Hun kinderen: Mans Marcel (Drieslinter 10.07.1918-Leuven 24.01.1941)

Mans François (Hoeg. 04.05.1923) x Hoeg. 09.08.1946 Peeters Clemence

9.Hoegaarden, Burgerlijke Stand, Overlijdens, 1940, nr. 40 (ingeschreven op 19 augustus)

Merckx Maurice Joseph (Hoeg. 03.09.1918-Villers-le-Peuplier 12.05.1940), overleden om 8 uur 's morgens ingevolge oorlogsgebeurtenissen (zie deze bijschrijving in Bevolkingsregister Hoegaarden, 1931, dl. 6/1009, Hauthem 48)

ongehuwde zoon van Merckx Louis (Kumtich 15.09.1886)

x Hoeg. 10.12.1913 met Goossens Marie Josephine (Hoeg. 06.04.1885)

zus en broer van Maurice Joseph:

-Merckx Madeleine (Hoeg. 17.06.1914) x Hoeg. 10.07.1943 Tits Raymond (verhuizen maart 1944 naar Meldert)

-Merckx Albert (Hoeg. 22.04.1917), landbouwer

10.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1941, nr. 7, (afschrift overlijden ontvangen van het ministerie van Binnenlandse Zaken)

Peeters Albert (Hoeg. 02.03.1915-Alès (Gard)/Frankrijk 29.06.1940), Belgisch soldaat van het opleidingscentrum Ardenner-Jagers, stamboeknummer 2898562,

Zoon van Peeters Joseph (Hoeg. 14.06.1881), landbouwer

x Hoeg. 30.06.1909 Collaert Marie Barbe Hélène (Hoeg. 27.09.1874)

Hun kinderen:

-Peeters Guillaume (Hoeg. 02.08.1913) x Outgaarden 03.05.1933 Lebegge Philomène

-Peeters Albert (Hoeg. 21.03.1915-Alès/Frankrijk 29.06.1940)

-Peeters Mathilde (Hoeg. 09.07.1916)

11.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1944, nr. 80 bis, 1946, nr. 43 (uitspraak

rechtbank eerste aanleg Leuven, ingeschreven te Hoegaarden op 19.07.1946)

Overleden te Ellrich/Duitsland op 27 december 1944 **Peeters Henri** (Hoeg. 04.10.1904-Ellrich/Duitsland 27.12.1944), fabriekswerken, zoon van Peeters Victor en Hermans Marie Palmyre; echtgescheiden van Vermeulen Marie; zij woonden Vroentestraat 27

Peeters Victor (Rillaar 11.01.1870) x Hermans Marie Palmyre (+ voor 19)

-Peeters Louis (Hoeg. 01.12.1897) x Laurent Marie Josephine

-Peeters Josephine (Hoeg. 30.08.1901) x Brussel 22.07.1922 Vanderstukken Louis Corneille (Hoeg. 26.04.1889)

Vanderstukken Victor (Hoeg. 19.07.1925-Weimar 09.02.1945)

-Peeters Henri (Hoeg. 04.10.1904-Ellrich 27.12.1944))

12.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1945, nr. 12 bis, 1946, nr. 44 (uitspraak rechtbank eerste aanleg Leuven, eveneens ingeschreven op 19.07.1946 te Hoegaarden in het register van de Overlijdens)

Schoenssetters Oscar Emile (Hoeg. 31.07.1904 -Ellrich 05.02.1945), zoon van Schoenssetters François en Rems Marie Blandine; echtgescheiden van Bullens Jeanne Françoise

Op verzoek van de minister van Volksgezondheid en van het Gezin, in data van 26.02.1954 en ingevolge artikel 2 van de wet van 28.07.1948 hebben wij de kanttekening aangebracht: '**Stierf voor België** (12.03.1954, Hettich A.)

Ouders, kinderen, broers en zussen

Schoenssetters Oscar Emile (Hoegaarden 31.07.1904-Ellrich/Duitsland 05.02.1945)

Zoon van Schoenssetters François (1867-1946) en Rems Marie Blandine (1870-1958)

x Hoegaarden 16.06.1928 Bullens Jeanne Françoise (1909-1995)

Hun kinderen zijn: Schoenssetters Marguerite Marthe

Schoenssetters Clara Blandine

Schoenssetters Liliane Felicie

Schoenssetters Jacqueline

Lid van Geheim Leger, opgepakt door Gestapo en gemarteld in Breendonk op 6 januari 1944 en gedeporteerd naar Duitsland, Buchenwald op 8 mei 1944.

Zijn broers en zussen: Marie Schoenssetters

Cesar Schoenssetters

Julie Schoenssetters

Georges Benjamin Schoenssetters

Palmyre Marie Schoenssetters

Jeanne Schoenssetters

Alphonsine Schoenssetters

13.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1944, nr. 23 bis, 1945, nr. 24 (vonnis van de Procureur des Konings van 14 maart 1945 te Leuven), ingeschreven op 3 april te Hoegaarden **Stockmans Michel François** (Hoeg. 12.01.1898-Breendonk 07.03.1944, uur onbepaald), bierhandelaar, echtgenoot van Steenweghe (sic) Aline Léocadie, wonende Nermstraat 97

'Dat de werkelijkheid van dit overlijden bewezen wordt door een bericht van de O.FKG 72 te Brussel in dato 13 maart 1944 waaruit blijkt dat betrokken terechtgesteld werd tengevolge van vergeldingsmaatregelen door de Bezettene Overheid getroffen; dat desbetreffend geen overlijdensakte kan worden opgesteld om reden de bijzondere omstandigheden van het overlijden, buiten alle tusschenkomst van bevoegde nationale ambtenaren of overheden.'

Op verzoek van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin in data van 29.09.1953 en ingevolge artikel 2 van de wet van 28.07.1948, hebben wij de volgende kanttekening aangebracht; '**Stierf voor België**' (03.10.1953, A. Hettich, de ambtenaar)

Ouders, broer en zus:

Stockmans Benjamin Adolph (Hoeg. 18.11.1869-Leuven 07.12.1923)

x Hoeg. 26.01.1895 Rems Virginie Cornelie (Hoeg. 14.12.1872)

1. Stockmans Auguste (Hoeg. 30.07.1895)

x Hoeg. 11.05.1918 Vermeulen Irma

2. Stockmans Michel François (Hoeg. 12.01.1898-03.1944), steenbakker en dan bierhandelaar van de bieren van Haacht en cafébaas

x Zétrud-Lumay 28.06.1924 Steenwegen Aline Léocadie (Zétrud-Lumay 18.07.1904)

3. Stockmans Elvire Cornélie (Hoeg. 23.03.1904)

x Hoeg. 22.05.1926 Rega Joseph

Stockmans Michel François (Hoeg. 12.01.1898), steenbakker en dan bierhandelaar van de bieren van Haacht en cafébaas

x Zétrud-Lumay 28.06.1924 Steenwegen Aline Léocadie (Zétrud-Lumay 18.07.1904)

zij hadden geen kinderen (de mededeling in '*Het vrije Hageland...*' daaromtrent is foutief)

14. Hoegaarden Burgerlijke Stand, Overlijdens, 1940, nr. 42 (overlijdensakte ontvangen van het 2de geneeskundig korps van het leger, zware heelkundige ambulance, ingeschreven te Hoegaarden op 2 september 1940 door A. Hettich, afgev. schepen)

Smets Urbain Sylvain Corneille (Hoeg. 29.12.1912-Torhout 26.05.1940), de 26ste binnengebracht in de ambulance en dezelfde dag overleden om 17 uur aan zijn verwondingen en te Torhout begraven op 27 mei, soldaat milicien 15de regiment artillerie 16de batterij,

zoon van Smets Pierre Henri Corneille (Hoeg. 19.07.1875), landbouwer, weduwnaar van Goossens Henriette Emilienne (+ Hoeg. 15.08.1918), Hoksemstraat 7

x Hoeg. 01.02.1939 Truyens Anne Marie en wonend te Hoegaarden.

Broers van Urbain zijn:

Smets Achille (Hoeg. 03.10.1911)

Smets Eugène (Hoeg. 29.08.1915),

Smets Georges (Hoeg. 20.02.1918)

Op verzoek van de Minister van Landsverdediging in data van 07.08.1953 en ingevolge artikels 1 en 3 van de wet van 28.07.1948 hebben wij volgende kanttekening aangebracht: '**Stierf voor België**' (10.08.1953, de ambtenaar, A. Hettich)

15. Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1944, nr. 64

Taverniers Gustaaf (Kumtich 07.06.1912-Hoeg. 06.09.1944), dagloner, zoon van Taverniers Louis Vital en Bogaerts Clementia; echtgenoot van Sevenants Emerence

Taverniers Louis Vital (Hoeg. 25.08.1885), herbergier, landbouwer, suikerfabriek arbeider, Pastorijstraat 8, zoon van Taverniers Adolf en Jubin Josephine

x Bogaerts Clementia (Kumtich 05.02.1887)

Hun kinderen: 1. **Taverniers Gustaaf (Kumtich 07.06.1912-Hoeg. 06.09.1944)**

x Hoeg. 27.01.1934 Sevenants Emerence (Hoeg. 03.10.1916)

Taverniers Georgette (Hoeg. 06.05.1934)

Taverniers Pierre (Hoeg. 17.01.1937)

Taverniers Rosa (Hoeg. 15.12.1937-07.02.1938)

Sevenants Em. hertrouwt te Hoeg. 17.04.1948 Vandenbosch Georges

2. Taverniers Lucie (Hoeg. 13.02.1914)

3. Taverniers Marie Hortense (Hoeg. 22.10.1918)

4. Taverniers Rosa (Hoeg. 26.12.1920)

15. Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1944, nr. 80 bis, 1946, nr. 43 (uitspraak

rechtbank eerste aanleg Leuven)

Troost Auguste Emile (Hoeg. 31.01.1920), bediende van de bevoorradingsdiensten, zoon van Troost Joseph en Mottie Marie Blandine Stéphanie

x Kuntich 17.10.1942 Kempeneers Bertha (Hoeg. 20.12.1913)

wonen Stoopkensstraat 34 en dan Gemeentepplaats 1; vorig verblijf: Kuntich, Hoxem tot 08.11.1943; **verhuizen naar Kuntich op 16.02.1944**

Troost Joseph (Zétrud-Lumay 02.12.1877)

x Zétrud-Lumay 13.02.1913 Mottie Marie Claire Alphonse (Goetsenhoven 10.12.1890),

Hun kinderen: -Troost Clemence Marguerite (Hoeg. 22.05.1913) x Hoeg. Vanderwaeren Henri (Hoeg. 20.04.1910)

-**Troost Auguste**

-Troost Germaine (Hoeg. 22.11.1926)

16.Truyens Jos. ???? Wie is deze persoon?
--

17.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1944, nr. 68 bis, 1946, nr. 45 (uitspraak rechtbank eerste aanleg Leuven, ingeschreven te Hoegaarden op 19.07.1946)

Vaes Florimond (Hoeg. 07.06.1904-Ellrich/Duitsland 05.10.1944), huidenvettersgast, fabriekswerken, zoon van Vaes Alphonse en Oliviers Marie Elisabeth; echtgenoot van Lebegge Jeanne; woonden Nerm 11

x Hoeg. 13.07.1929 Lebegge Jeanne (Hoeg. 14.10.1910), dochter van Lebegge Hubert Oscar (Hoeg. 19.07.1874) en Mertens Pauline (+ Hoeg. 05.02.1928)

Hun kinderen: Vaes Marie Elisabeth (Hoeg. 09.08.1931-21.12.1931)

Vaes Jacqueline Aline (Hoeg. 07.10.1939)

Vaes Suzanne Denise (Hoeg. 28.08.1940)

Vaes Clemence (Hoeg. 05.07.1942)

Ze verhuizen (met inwonende schoonvader Lebegge Hubert Oscar) in december 1955 naar Kuntich

18.Hoegaarden Burgerlijke Stand, Overlijdens, 1944, nr. 63, opgemaakt op 7 september, 9 uur voormiddag door A. Hettich

Vandermolen Julien Joseph Ferdinand (Zétrud-Lumay 06.07.1917-Hoeg. 06.09.1944), overleden rond 19 uur, zoon van Vandermolen Théophile en Coenen Flore; echtgenoot van Olemans Rosa; monteerder-ajusteur, Koffiestraat 19 (nu A. Putzeysstraat)

x S.-Jean-Geest 13.03.1937 Olemans Rosa (S.-Jean-Geest 31.10.1916), dochter van Olemans Octave en Peeter Marie Dominique

Hun kinderen: Vandermolen Joseph (S.-Remy-Geest 17.06.1937)

Vandermolen Stephane (Zétrud-Lumay 01.10.1939)

De familie komt in mei 1942 vanuit Jodoigne naar Hoegaarden en verhuist in februari 1948 naar Zétrud-Lumay, Rue d'Elgy.

Op verzoek van de Minister van Landsverdediging in data van 16.11.1953 en ingevolge artikels 1 en 3 van de wet van 28.07.1948 hebben wij volgende kanttekening aangebracht '**Stierf voor België**' (28.11.1953, de ambtenaar, A. Hettich)

19.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1945, nr. 13 bis, 1946, nr. 46 (uitspraak rechtbank eerste aanleg Leuven, ingeschreven te Hoegaarden op 19.07.1946)/ zie **afstamming onder Peeters Henri**

Vanderstukken Victor (Hoeg. 19.07.1925-Weimar/Duitsland 09.02.1945)

Op verzoek van de minister van Volksgezondheid en van het Gezin in data van 22.09.1953 en ingevolge artikel 2 van de wet van 28.07.1948, hebben wij volgende kanttekening aangebracht

'Stierf voor België'

20.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1942, nr. 24 (overlijdensbericht verkregen door tussenkomst van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid, ingeschreven op 05.05.1942 te Hoegaarden in het register van Overlijdens)

Vangrambesen Charles (Hoeg. 21.03.1870-Mericourt/Frankrijk 17.06.1940)

'Département du Pas de Calais, Arrondissement d'Aras, Canton de Vimy FC4768, Commune de Mericourt. Extrait du registre aux actes de décès pour l'année mil neuf cent quarante. Le dix-sept juin mil neuf cent quarante à cinq heures est décédé Place du Maroc Vangrambesen Charles, né le vingt et un mars mil huit cent soixante-dix à Hougaerde (Belgique, y domicilié sans autres renseignements.' (kopie afgeleverd te Mericourt op 22.02.1942); ingeschreven te Hoegaarden onder het nr. 24 (1942) op 5 mei.

Vangrambesen Charles (Hoeg. 21.03.1870), spoorwegaarbeider, zoon van Vangrambesen Jean-Baptiste en Kestens Josephine, in januari 1934 te Hoegaarden komen wonen vanuit Zétrud-Lumay

weduwnaar van Lintermans Marie Mélanie Bina, waarmee hij gehuwd was op 28.12.1895 kinderen waren o.a.; Vangrambesen Jean Baptiste (Hoeg. 16.06.1902), spoorwegbediende, x Goetsenhoven 09.08.1924 Vanderlinden Marie Hortense (Goetsenhoven 07.11.1899-Hoeg. 27.04.1945), waren vanuit Goetsenhoven in 1939 te Hoegaarden komen wonen

Vangrambesen Angèle (Hoeg. 03.09.1914) x Hoeg. 12.04.1941 Maes Georges (Goetsenhoven 29.02.1912), beroepsvrijwilliger

21.Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1944 nr. 38

Overschrijving van de overlijdensakte ontvangen van het gemeentebestuur van Charleroi, 1944, nr. 205: **Vanmol Louis** (Hoeg. 03.07.1919-Charleroi 12.04.1944), schrijnwerker, overleden op 12 april 1944 om 19h30 in het 'district quatre, section de Roux, gare de formation de Monceau, domicilié à Hougaerde, Rue du Couvent n° 3, ongehuwde zoon van Vanmol Petrus, schrijnwerker en Elvire Pelagie Bessemans, dit alles volgens de verklaring van de vader voornoemd, 47 jaar oud, en van Peeters Joseph, schrijnwerker, 52 jaar oud, en buurman van de plaats van overlijden en wonend te Turnhout.

Vanmol Petrus (Hoeg. 01.01.1897), schrijnwerker, zoon van Vanmol Louis en Vandiest x Bessemans Elvire Pelagie (Hoeg. 08.03.1898)

Hun kinderen: Vanmol Louis (Hoeg. 03.07.1919-Charleroi 12.04.1944)

Vanmol Maria (Hoeg. 05.11.1922) x Hoeg. 02.12.1944 Vanex Maurice

Vanmol Henri (Hoeg. 21.03.1927)

En tot slot nog volgend overlijden:

Is Joséphine Bollen op de vlucht overleden?

Hoegaarden, Burgerlijke Stand, Overlijdens, 1940 nr. 45 (afschrift op 09.09.1940 door A. Hettich van overlijdensakte gemeente Wulpen

Bollen Joséphine (Hoeg. 17.10.1900-Wulpen 28.05.1940), overleden te Wulpen wijk Westhoek wonend Oorbeeksesteenweg 4, dochter van Bollen Servaas (Hoeg. 11.06.1864-29.08.1947) en Vandermeulen Marie Thérèse; echtgenoot van Grootjans Alfons Jozef (Tienen 01.02.1902), metser en dan diamantbewerker, verhuist naar Tienen met de 2 kinderen in juli 1940; de kinderen zijn Grootjans Servais Marcel (Hoeg. 30.11.1927) en Grootjans Henri Louis (Hoeg. 24.07.1931)

**Uit de geheime geschiedenis van Hoegaarden: het kruis aan de
'spoorwegbrug' te Rommersom
herinnert aan een gesneuvelde uit de tweede wereldoorlog ?**

Het kruis te Rommersom, is het niet een herinnering aan deze gevallen soldaat?

Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, **1940, nr. 31 en rechtzetting 1941, nr. 8**

Aangifte op 24.06.1940 om 11 uur voormiddag voor Jules Peeters, oudste raadslid in dienst, dienstdoende burgemeester, door Joseph Ausloos, schrijnwerker en Charles Ausloos, voerman. verklaren wat volgt:

*'Dat zij op 12 mei 1940 rond 3 uur namiddag op de plaats genaamd 'Kleine Molen' onder Hoegaarden, het levenloos lichaam gevonden hebben van een onbekende persoon, van het mannelijk geslacht, ongeveer dertig jaren oud, groot van gestalte, en sterke lichaamsbouw, schijnende ongeveer dertig jaren oud en dragende het uniform van Belgisch soldaat, met doorschoten helm op het hoofd. De volgende voorwerpen werden door ons op het lichaam gevonden: een agenda 1940 waarop de naam en voornaam staat van **Montuir Roger**, eonder meer, uitgegeven door Le Home de l'art Maison Ed. Patron Schoonheyte 43 Rue de Dampremy, Charleroi, tel. 13666. Een soldatenmuts met gel zijden kwispel, dragende het cijfer nr. 2 zonder stamnummer erin; een buikriem met twee patronentassen waarvan één gevuld met munitie en doorschoten, de andere ledig met opschrift 2ch ct 5 - A35; een buikriem zonder enig kenteken; kappen (been dekking) van stijf zwart leder; een bajonet met nummer 1012 ch.ch; een plat blikken doosje inhoudend een veiligheidsspeld waaraan enkele medailles gehecht, heiligen voorstellend, een klein vierkant leren zakje van een centimeter vierkant, waarschijnlijk een*

relikwie inhoudende,; verder een paternoster met glazen roze bollen, niet geheel; twee zakdoeken waarvan een geruit met kleine vierkantjes, blauwe streepjes op witte grond, de andere groot met zuiver geel vierkanten, en klein-rood gestreept op witte grond en klein blauw gestreept op witte grond; een pijp met recht benen mondstuk met merk FC; twee boekjes sigarettenpapier zwart kaft gemerkt Job; een half pakje tabak merk Fleur de Roisin; een stuk celluloïde kam; een plat stuk gom waarvan een deel voor inkt en een ander voor potlood; een ijzeren zwikboor; een klein zakmesje, waarvan het hecht in paarlemoer, met lichtbeeld een toren voorstellende, daaronder Liège, gevolgd van onleesbare namen en het jaartal 1914-18, een kluwentje kaki garen; een potlood van geringe waarde genre eversharp. Het lichaam werd door ons op het gemeentekerkhof van Hoegaarden begraven dezelfde dag, zijnde twaalf mei 1940'

Hoegaarden, Burgerlijke stand, Overlijdens, 1941 nr. 8, rechtzetting als gevolg van vonnis van rechtbank te Leuven

'Het gaat om soldaat Montuir Roger (Senzeilles 17.07.1919), soldaat bij het 2de regiment Jagers te Voet, zoon van Arsène van Delpire Mélina, landbouwers, wonend te Senzeilles; hij is echter niet overleden op 12 mei, maar op 13 mei 1940, omdat bewezen is dat de militaire eenheid tot dewelke hij behoorde slechts na 12 mei in de gemeente Hoegaarden aangekomen is'.

Paramore-herdenking gaat door op zaterdag 29 november 2014
Om 15 uur aan het monument te Hauthem (steenweg Oorbeek-Meldert)
Gevolgd door ontvangst in 't Nieuwhuys
Met toespraak door Dr. Willem Loosen over de bevrijding van 70 jaar geleden
Iedereen is van harte welkom

De Amerikaanse parachutist George Parramore (Virginia, 1921) kwam op 1 december 1943 om het leven bij de crash van zijn vliegtuig in Hauthem. Over zijn begrafenis ontstaat een rel omdat het collaborerende bestuur aanvankelijk niet het nodige eerbetoon in acht nam. Onbekenden legden bloemen op het graf. De oorlogsburgemeester organiseerde daarop een herbegruving. In december 1989 werd het monument in Hauthem opgericht. *(Tekst van Raymond Billen, 2012)*

De foto's tonen de inhuldiging van het monument in november 1989 in aanwezigheid van de zus, schoonboer en de twee broers Van Georges Parramore; ere-ambassadeur Georges Puttevels, burgemeester Roger Kerrijn, schepenen Frans Huon, schepenen Cyril Vandermolen zijn duidelijk herkenbaar op de foto; aanwezig waren verder afgevaardigden van het Belgische leger, het Amerikaanse leger, de USA-ambassade, bestuur en leden van heemkring 't Nieuwhuys, ...

Inhoud Familieschoon 55ste jaargang (2014), nr 3

Editoriaal en verslag van de vergadering van 31 mei 2014

Art. 181 Het wapen van de Studiebeursstichting Henricus Peeters en de foto's van de Hoofddekens sinds de heroprichting in de grote zaal van het gemeentehuis

Art. 182 De keuze van de Eredekens in de Confrérie vanaf de stichting in december 1741 (vervolg van art. 179)

Art. 183 Een sprokkel uit de eerste wereldoorlog te Attenrode-Wever (Van Nerum)

Art. 184 Constance Van Nerum (Hoegaarden 07.01.1859-Erquelinnes 327.10.1932) – Louis Baude (Courcelles-Motte 04.08.1848-Mortsel 11.06.1916) (vervolg van art. 180)

Art. 185 Huisgezin Stockmans Alphonse – Sweerts Octavie, een industrieel.

Het kan ook zonder bier of suiker; van laatste kwart 19de eeuw tot aan wereldoorlog

Art. 186 Aanvulling van onze genealogische afstammingslijst Van Nerum (zevende generatie)

Het Hoegaardse bier en onze buren de Nederlanders

Uit Nederlandse dagbladen 1989-1994, vijf jaar LEERRIJKE geschiedenis

Verlekkerd op onze *Hoegaarden* na een aanloop van 5 jaren (tot 1989) en dan opeens weer rekening moeten houden met Heineken; Pierre Celis vond de Nederlanders goed brouwen ... hij was immers 65 geworden in 1989, was niet bepaald Interbrew minded en was druk bezig aan de overkant van de oceaan, waar in 1992 'zijn brouwerij' opende.

Lesje leren (of: is het *Hoegaarden* of *Pierre Celis*, of de combinatie die het doet?!)

In nood leer je je vrienden kennen, en dat geldt ook in België. Concurrerende biermerken wisten niet hoe snel ze de brand¹⁴ als geschenk uit de hemel moesten aannemen. Binnen enkele weken kwamen zij met eigen witbieren op de markt om van het plotselinge gat in de markt te kunnen profiteren en het vleugellamme *Hoegaarden* een lesje te leren... „Welja, de andere merken kwamen met namaak, iets anders kun je dat toch niet noemen," zegt Mattheus¹⁵. Hij noemt enkele profiteurs bij naam: „*Dentergem, Haacht, de 'Dolle Witte' uit Honzenbroek, het Brugs Tarwebier, Clarisse uit Oudenaarden. De andere witbieren zijn altijd namaak want wij zijn het oudste merk.*" Bang is De Kluis dus niet, maar de concurrentie heeft de brouwerij toch tot een bijzondere actie gedwongen. Op elk bierviltje van *Hoegaarden* staat in de frivole huisstijl het zinnetje '*hoed u voor namaak*'. Ook op papieren ringetjes voor de biervaten is deze slagzin gedrukt. Klanten worden er overigens meteen op gewezen dat het bier '*natuurlijk troebel*' is. Debutanten denken kennelijk vaak dat het *Hoegaarden* bier bedorven is en daarom zo ondoorzichtig is. De concurrentie heeft *Hoegaarden* niet genekt. Tijdens de bouw van de nieuwe bottelarij, nog altijd niets vergeleken met wat de moderne (Hollandse) bierbrouwers gebruiken, werd het bier door een hulpvaardige collega in de flesjes gestopt. De afgelopen twee jaar is de afzet alleen maar gegroeid en als de vooruitzichten niet liegen, zal die groei nog wel enige tijd doorgaan, voor zover de Belgen het kunnen bijhouden. Ondanks het angstvallig vasthouden, aan oude tradities, staat in *Hoegaarden* de tijd niet helemaal stil. '*Aan de andere kant van het dorp*' gaat over enkele maanden de eerste paal de grond in van een nieuw stukje Kluis. Pieter Celis, inmiddels 65 jaar en de brouwmeester van De Kluis, is in de Amerikaanse staat Texas bezig om een brouwerij a la '*De Kluis*' uit de grond te stampen. Helemaal echt zal het Texaanse '*white*' nooit worden: brouwerij De Kluis staat namelijk recht op de waterbron waaruit één van de natuurzuivere grondstoffen voor *Hoegaarden* opwelt. Alleen met dat water is de onvervalste witte te brouwen. Ander water, andere smaak, dus de '*red-necks*' in Texas kunnen het wel vergeten. Op dit moment gaat trouwens al een summier deel van de productie naar de Verenigde Staten. De Kluis exporteert draagpakketjes met vier flesjes van vier merken die in Europa weer niet te koop zijn. In Nederland is het witbier *Hoegaarden* zoals gezegd de beste troef voor de Kluis. In het rijtje Duvel en De Koninck (overigens totaal verschillende soorten bier) heeft ook *Hoegaarden* zich zo langzamerhand een plekje veroverd. „Het is opvallend dat je tegenwoordig *Hoegaarden* kunt krijgen in veel '*normale*' cafés, dus niet alleen in trendy-gelegenheden," zegt Arie Radder, telg uit een Rotterdamse drankenfamilie. „Er is kennelijk toch een behoefte aan iets meer luxe. De mensen willen een beter biertje."

(*Het Vrije Volk*, 06-04-1989)¹⁶

¹⁴ De brouwerij 'De Kluis' brandde ten dele af in 1985; de heropbouw verplichtte Celis van in zee te gaan met Interbrew (AB Inbev)

¹⁵ De alombekende PR-man van Pierre Celis

¹⁶ Verscheen van 1945 tot 30.03.1991 en fuseerde dan met het Rotterdams Nieuwsblad

Bier voor de happers

(of: *Hoegaarden heeft meer dan één troef!*)

Troebel bier: het was wel even wennen. Vijf jaar duurde het voordat de Nederlander zijn wantrouwen had overwonnen. Maar nu is het - veelal uit België afkomstige - witbier niet meer weg te denken. Een *béetje* café heeft het op de tap. 'Pint'¹⁷, het lijfblad van de gelijknamige bierconsumentenvereniging, heeft in de tien jaar van zijn bestaan het komen en gaan van bieren en brouwerijen gevolgd. Het duidelijkst is de opkomst van de speciaal bieren, wat meer een kwestie van trend is dan van cultuur. Het gaat erom je te onderscheiden. Al blijft de Nederlander een pils drinker; het snelle doordrinken is hier een vrijwel niet uit te bannen gewoonte. Piet de Jongh van het Bredase café De Beyerd doet al twintig jaar in speciale bieren. Een bierpionier kun je hem noemen. Witbier is het best verkochte bier in zijn etablissement. Dat was twintig jaar geleden wel anders toen hij voor Nederland *Hoegaarden* ontdekte. Een beste Belgische brouwerij, die in ons kikkerland meer en meer wordt geassocieerd met genoemd troebel bier, maar heel wat meer speciaals te bieden heeft (de *Grand Cru* is indrukwekkend). Zelfs in De Beyerd wordt voor 65 procent pils gedronken (twee tappilsen en Christoffel van het vat). Toch gaat er aanzienlijk meer speciaal bier over de toog dan in een doorsnee café. "*Bier voor de happers, niet voor de zuipers*", zegt Piet en in die trant licht hij zijn klanten voor.

(*Nieuwsblad van het Noorden*¹⁸, 20-10-1990)

Witbier in trek

(of: *het gevolg van voorgaande artikel, maar Hoegaarden blijft eerst!*)

Na een fikse promotiecampagne door Dentergems, twee jaar geleden in de Belgische Week, lijkt witbier nauwelijks meer van de *Groninger tap* weg te denken. Een telefonisch rondje langs een paar cafés in de binnenstad leert ons echter dat vooral het Belgische Hoegaarden zich een vaste plaats onder de bierpomp heeft weten te verwerven.

In Café Wolthoorn wordt wel Dentergems geschonken en tot grote tevredenheid: "Het is mooi bier met een goede schuimkraag. Het loopt fantastisch, vooral in de zomer, want het is lekker fris van smaak." Om de frisheid te verhogen wordt in de Wolthoorn standaard een schijfje citroen bijgeleverd; dat hoort zo, vindt men daar.

Niet iedereen blijkt daar zo over te denken. Kees, van café de Grote Griet op de Grote Markt, tapt al zo'n zes jaar Hoegaarden, maar gruwet van het beruchte schijfje: "Die mensen die er zo nodig citroen in moeten, stampen het bier kapot. Dat is zeker in Hoegaarden helemaal niet nodig, omdat er 'van nature' al citrus in het bier zit. Maar het is populair, men heeft dat ergens gezien en denkt dan dat het er bij hoort." Ook Kees is van mening dat het bier zijn populariteit aan de frisse smaak te danken heeft: "Vooral vrouwen vinden de bittere smaak van gewoon bier niet zo lekker." Het witbier verkoopt zó goed in de Grote Griet, dat binnenkort de witte Leeuw zijn intreden doet: "We willen ook wel een Nederlands witbier, maar eerst alleen in de fles. Als hij goed loopt, doen we hem ook op de tap." Peter ten Hoove, eigenaar van *café-billard De*

¹⁷ PINT (Vereniging Promotie Informatie Traditioneel Bier) is de grootste landelijke bierconsumentenvereniging van Nederland. PINT is een zustervereniging van het Belgische [Zythos](#).

PINT is op [14 oktober 1980](#) opgericht door enkele Nederlandse leden van het Britse [CAMRA](#), in een tijd dat er in Nederland voornamelijk [pils](#) werd gebrouwen. De oprichters wilden hier verandering in brengen, enerzijds door brouwerijen te stimuleren om een meer gevarieerd aanbod van bieren op de markt te brengen en op traditionele wijze bier te brouwen, anderzijds door de consument erop te wijzen dat er meer biersoorten zijn dan alleen pils. Voor haar leden en voor geïnteresseerden organiseert PINT bierproefavonden en excursies en wordt zes keer per jaar een eveneens PINT geheten tijdschrift uitgegeven. PINT organiseert jaarlijks enkele bierfestivals waarvan het [bokbierfestival](#) eind oktober in de [Beurs van Berlage](#) in Amsterdam het grootste is (Wikipedia)

¹⁸ Van 1888 tot 2002 dagblad uitgegeven in Groningen

Burcht, had niet verwacht dat de Hoegaarden, die hij dit jaar voor het eerst tapt, ook in de winter nog zo goed zou lopen: "We hadden het voor de zomer gepland, maar het verkoopt nog steeds prima. Volgende maand gaan we ook het witbier van De Ridder proberen."

(Nieuwsblad van het Noorden, 16-01-1991)

Hoegaardenbier

(of: de concurrerende biergiganten!)

BRUSSEL - De opvallende groei van de verkoop in Nederland van het Belgische witbier Hoegaarden is vorig jaar een halt toegevoerd. Dat komt doordat de Nederlandse concurrent Heineken paal en perk heeft gesteld aan de distributie van het speciale bier van de Leuvense multinational Interbrew. Nederland is een van de sleutelmarkten van de grootste Belgische bier- en frisdrankenproducent.

(Nederlands dagblad¹⁹, 23-03-1994)

Peetvader

(of: zo hebben de Hoegaardiërs Pierre Celis altijd gekend!)

Met een anekdote toont Moonen aan dat het de brouwers vooral te doen is om de liefde voor het bier, jaloezie speelt volgens hem geen rol. Twee jaar geleden, toen De Ridder net *Wieckse Witte* had uitgebracht, belde op een mooie zomerdag Pierre Celis aan bij de Maastrichtse stadsbrouwer. Dat was die Vlaamse brouwmeester die een kwart eeuw geleden in het plaatsje Hoegaarden het eeuwenoude recept nieuw leven inblies. Diezelfde 'peetvader van het witbier' stond nu bij De Ridder aan de poort om te vertellen dat hij op het Onze Lieve Vrouwenplein bij toeval hun witbier had ontdekt en het zo lekker vond. Bij De Ridder vond men het een hele eer dat Celis even aankwam om een compliment uit te delen. In het geweld van Interbrew en Heineken/De Ridder zou je bijna

vergeten dat je in Nederland nog zo'n vijftien andere witbieren kunt kopen. Zoals *Valkenburgs Wit* van Brouwerij De Leeuw. Ruim drie jaar geleden kwam het op de markt. Directeur P. Janssen had niet durven dromen dat het zo'n succes zou worden. *Valkenburgs Wit* heeft volgens Janssen een kleine tien procent van de markt in handen. Tot zijn eigen verbazing wordt het ook in de winter nog goed verkocht. Omdat het iets milder en zoeter is dan concurrerende bieren, is het bij opvallend veel dames populair.

(Limburgsch dagblad²⁰, 24-09-1994)

¹⁹ Begon al te verschijnen in 1944 als half illegaal blad

²⁰ Nederlands – Limburgse krant, waarvan de eerste editie verscheen op 28 oktober 1918; sinds 1972 onderdeel van het Telegraafconcern;